

בחירות

כמה הן באמת עולות?

בטלוויזיה, ברדיו ובכמה עיתונים, ניסו להעריך כמה תעלנה הבחירות לכנסת העשירית. ניסו לחשב על-פי מיספר הדקות של שידורי צבע ושחור/לבן (1000-2000 דולר לדקה), על-פי מיספר האינצ'ים בעיתונים, כרזות שהודפסו, גרפיקאים שעיסרו, פירוטמאים שהפריחו רעיונות וכו'.

חישבו גם את ההקצבה על-פי חוק הבחירות, על-פי התרומות למיפגלות והתרומות האפשריות לכל האגודות של "אזרחים תומכי...". וכו' וכו'. למה הגיעו ל-300 מיליון שקל. כל אלה שעשו את התשבון, עשו את חשבון המיפגלות. אני רוצה לעשות את חשבון עם ישראל. כמה תעלנה הבחירות לעם היושב בציון.

על-פי הערכת האוצר, ההפסד מההחזרות מסיקנייה, מאז ה-9.2 השנה בכל ששת מיבצעי ההוזלות, לאחר שנלכחה בחשבון הספיגה מקנייה מוגברת של טלוויזיות ומכוניות ועוד, היא שני מיליארד שקל.

- ביטול מס-רכוש שווה להפסד שנתי של 700 מיליון שקל.
- עיכוב מדרגות המס, מעבר למתחייב מהמדד, 3 מיליארד שקל.
- מס מופחת על שכר-עבודה במישמרות. ההפסד 100 מיליון שקל.
- ביטול מס עיזבון. הפסד הכנסה של 20 מיליון שקל.
- מענק מיוחד למגדלי הפרחים - 45 מיליון שקל.
- מענק מיוחד לפרדסנים - 25 מיליון שקל.
- 600 מיליון שקל ליצואנים לרופה, על שחיקת ערך היצוא במנוחי דולר.
- המלונאים יקבלו מענק של 100 מיליון שקל.
- סיבסוד מיצרני היסוד מעבר לתקציב יעלה עד לבחירות 2.2 מיליארד שקל.

עד לבחירות יוציאו על סובסידיות אלו סך של 3.5 מיליארד שקל. מזה מתקצב 1.7 מיליארד שקל בלבד.

- סיבסוד החשמל עולה 150 מיליון שקל לחודש. האוצר כבר הגיש לוועדת הכספים בקשה להקצבה של 400 מיליון שקל לחשמל. הוועדה לא דנה בעניין. בינתים מוציאים. האישור יתקבל בדיעבד.
- סיבסוד המים עולה 100 מיליון שקל בחודש.
- סיבסוד הטלפון, על-ידי אי-העלאת התעריפים, עולה 150 מיליון שקל לחודש.
- "אגד", ו"דן", מקבלים כל חודש תוספת של 50 מיליון שקל, בגלל אינמי שביתה, עד שייגמרו איתם על "קל-תחבורה" חדש. הם מקבלים היום בכל חודש: "דן" 280 מיליון שקל, "אגד" 450 מיליון שקל.
- אי-העלאת מחיר הדלק עולה 200 מיליון שקל לחודש.
- עיריית תל-אביב קיבלה מענק של 70 מיליון שקל מעל ומעבר לקריטריונים הרגילים.

"פרוטארום" קיבל 19 מיליון שקל עבור ינואר-אוקטובר 1980 כמענק לסיבסוד החשמל, רטרואקטיבית. ביום שישי האחרון קיבל המיפעל מענק נוסף על חשבון מאי, יוני, יולי, של 200 דולר לחודש. גם עבור נובמבר ועד אפריל השנה קיבל הנחה על מחירי החשמל של 25%.

- "אופ-אר" קיבל 21 מיליון שקל.
- לבידי אשקלון קיבלו 25.2 מיליון שקל.
- ההפסד על אי-העלאת הבלו על הסיגריות הוא 180 מיליון שקל לחודש.
- תושבי אופירה יקבלו 600 מיליון שקל.
- הענקת הניכוי האינפלציוני לעצמאיים בשיעור של 10-15% תעלה בהפסד שנתי של 600 מיליון שקל.
- המורים יקבלו 700 מיליון שקל במנחים שנתיים.
- כל הסקטורים קיבלו גם החקלאות, גם המיסחר, גם התעשייה. חלקם שלא נמנו על כאן, קיבלו הלוואות בתנאים מועדפים.
- סבי דימונה (חברה בבעלות ניסים גאון) לצורך שיקום הציוד, יסבסדו למיפעל הלוואה של 3.5 מיליון דולר.

פיתאום חזר השקט למרכז למיכון מיישרי? החברה' בואר קיבלו הבטחות! ב"אל-על" מסקו השביתות, כולם מרוצים. אנחנו נשלם. לא חשוב מי ירכיב את הממשלה הבאה. המדד באוקטובר 1981 יעלה ב-18 אחוזים. הדולר יימכר, אם בכלל, ב-16 שקלים. ליטר בנזין יעלה למעלה מדולר. לחם קימל של חצי ק"ג יעלה 10 שקלים. והמשכורות תשלומנה לפי הצעת מרידור ב"שקל-דולר". על כל דולר ידביקו בדק אפוקסי מכל צד, הרצל אחד. אבל הבסיס יהיה דולר.

חקלאות

מה קרה למישמש?

בעיקבות הקטע על האפרסק שפורסם בגיליון השבוע שעבר, פנה אלי מושבניק מהמועצה האזורית "בני שימון", דרר מה לבאר-שבע, ושאל אותי, מדוע אני "מקפח" את המישמש. האמת היא שלא ידעתי שעשיתי עוול למגדלי המישמש. ובכן, מסתבר שהמצב בפרי זה חמור עוד יותר: לא די שלא קוטפים אותו, והוא נופל מהעץ ונרקב על הקרקע, אלא שחייבים גם לאסוף את כל הפרי רקוב, ולשלוח אותו להשמדה למזבלה, לנמוע זיהום הסביבה. אתם בוודאי מבינים את הרמז: האיסוף והמישולוח עולים שוב כסף, שהוא בבחינת הוצאה שאין אחריה הכנסה, אלא גרעון.

מסביר המושבניק: השנה היה יבול טוב, הרבה מישמש. השקעתי, ריססתי, גזמתי, וברוך השם יש הרבה פרי על העץ. הצענה בוערת; הזמנתי פועלים לקטיף. פועל עולה לי 1600 לירות ליום. סוף

חירות

מוזר ומעניין

לפני שבועיים הגיע ארצה תייר יוצא דופן. מיליונר (העניין נבדק) מדרום-אפריקה, נושא פנס מלידה, בעל חזות שאינה מעוררת אמון, ובכל-זאת הצליח להפוך ל"מלך הנחות" בדרום-אפריקה, ארץ הולדתו.

טוני פאקטור, בעליה של, בין היתר, "ראונטאון אינטרנשיונל טרוול", רוצה למכור את ישראל לתיירים מכל רחבי העולם. הוא אומר שהוא יודע איך. כדאי להקשיב לכמה מן הרעיונות שלו, לא כולם חדשים, אך מעניינים: "ישראל אינה זקוקה לכסף, היא זקוקה לאהבה". ומיד אחרי זה: מדוע אני לא יכול לקנות במלון, שאני משלם בו 500 דולר



מיליונר פאקטור
חירות מותרות במחיר רגיל

ללילה, קופסת-סיגריות אחרי 10 ב"לילה? למה צריך למכור לתייר הבא ארצה חבילת תיור זולה; צריך למכור במחיר רגיל ולתת לו את הטוב ביותר! איך עושים את זה? צריך לחפש את הקודות-התורפה של המרכיבים. למשל המלונות. אפשר לשלם עם "הילטון" על תעריף נמוך ללינה, בעונה המתה, או בימים שהמלון ריק. הם ישמחו. אני אביא את התיירים. או עניין הטיסה. נניח שהמטוס יוצא מדרום-אפריקה ל"ספרד, על-פירוב חציו ריק. את "החצי השני אני אמלא. אקבל תנאים מיוחדים. בספרד ישהו התיירים שלושה ימים. מכאן ייצאו לישראל. המטוס מלא ב"חציו. את החצי הריק אני אמלא; אקבל תנאים מיוחדים. בארץ ישוה באילת, באכזיב, בתל-אביב ובירושלים. כל זה במחיר רגיל, אבל בתנאים מצויינים. נראה כאילו העניין פשטני מידי. כאשר ידי מארגן מוכשר ועם עורך פיננסי, נראים הדברים שונים.

כלכלה

מתי רווח הוא רווח?

זה תלוי מי השואל ומי נותן את התשובה. אצל מס-הכנסה כל רווח הוא רווח, לפחות עד לאחורונה. כדי להסביר את העניין, צריך קודם לקבוע כמה דברים: למשל, מה בין "רווח ריאלי" לבין "רווח מדווח". חברה שהאמצעים שעמדו לרשותה, הון, יתרות וכו', בתחילת השנה היו 100 מיליון שקל, מודיעה בסוף השנה שנה בחשבון רווח והפסד שלה, שהרוויחה 80 מיליון שקל. הפסידה או הרוויחה? זה ה"רווח המדווח" הוא באמת 80 מיליון שקל, אך רווח ריאלי לא קיים, להיפך, החברה הפסידה 52 מיליון שקל באינפלציה של 133% של 1980. קחו למשל מיפעל כמו, "אתא", העוסק כידוע בייצוא הגורם לו הפסדים כבדים. ל"אתא" יש תיק גדול של צמודים. תיק זה מממן את ההפסדים מהייצוא, וכל הרווח של המיפעל הוא "רווח מדווח". הבינותם את הפרינציפ?

הבורסה

על התשואות

השבוע החולף היה קצר, הוא היה אומנם בן שיבעה ימים, אך החג באמצע קילקל לבורסה את ימי המיסחר. הם התמעטו. וטוב כך. שאם לא כן, מי יודע לאן היו מידרדרות המניות "החופשיות" והצמודים, ועד כמה היו מניות הבנקים עולות. בקיצור, שבוע רגיל, אך קצר יותר.

הגליליה ועפיל

"בנק ישראל" הנפיק בזמנו סידרת איגרות חוב הקרויה "גליל". סידרת "גליל" החדשה היא אג"ח, הצמודה במלואה (100%) למדד ונותנת 3% ריבית, עליה יש לשלם 35% מס במקור, ש-פירושים תשואה נטו של 1.95% (65% מ-3%). בין יתר התנאים של סידרה זו: היא תמיד צמודה למדד של החודש שבו הוצעה ההנפקה. היום, 14.6, בשעת כתיבת הדברים, עדיין לא פורסם מדד מאי, מדד יוני יתפרסם רק באמצע יולי. בקיצור, האיגרת שהונפקה היום תפסיד שני מדדים, של מאי ושל יוני. אך לעומת זאת אג"ח שכבר נסחרת בבורסה נושאת כבר את המדדים של מאי ויוני, בעוד החדשה לא. שתי האיגרות נושאות תש"ו אה של 1.95%, אולם הקיימות תקבלנה גם את עליית מדדו מאי ויוני (כ-12%), בעוד החדשה לא תקבל. ושוב כלומר, האיגרת היפדה ב-12% יותר מהחדשה, כאשר תעמוד לפידיון בעוד עשר שנים. תוספת התשואה לאג"ח הקיימת תהיה 1.2% לשנה (12% לעשר שנים).

זאת ועוד משהו: כיוון שאג"ח מסוג "גליל" הנסחרות היום, שערן לא עלה בקצב האינפלציה בחודשים האחרונים, עלתה התשואה שלהן והיא עומדת היום על 2.4%, כבר כיום בחצי אחוז יותר מההנפקה החדשה.

כל הסבר המייגע והארוך הזה, בא כדי להסביר, מדוע אג"ח קיימות מסירת "גליל", כדאיות הרבה יותר מהחדשות. וזה גם מסביר, מדוע, "בנק ישראל" לא מצליח למכור, אלא מעט מהסידרה החדשה. ואם לא הבנתם הכל, תוכלו ב"עניין זה לסמוך על הכתוב.

אג"ח דולריות

צריך להעריך את "בנק ישראל" על המאמץ שהוא עושה כדי "לספוג כסף מהציבור".

אחת הדרכים היא על-ידי הנפקת אג"ח ממשלתיות מסוגים ותנאים שונים. וכש המצב קשה, התנאים יותר טובים, כך לכאורה טוען הבנק, אף כי בשוהות פרטיות יאמרו לך שגם זה לא בטוח (התנאים הטובים). כבר כתבנו על הסייד רה החדשה שהנפיק השבוע, "בנק ישראל" - אג"ח צמודות לשער היציג של הדולר, שיימכרו עם הנפקתן ב-96%, יתנו ריבית כבד ב"נת" פלוס 1.5%. ובכן אני חוזר ואומר לכם, שכבר היום יש בשוק מציאות טובות יותר. קנו אג"ח דולריות של "אלקו" עם ריבית פת"מת פלוס 3% הנסחרות ב-91%. הסחורה בזול ומובטחת ריבית יותר גבוהה. אז למה "בנק ישראל" מנפיק את התשובות נדע תוך שבוע-שבועיים.

איזנברג

אני מעריך גדול של איזנברג. הוא קליבר בקנה-מידה בינלאומי. יודע לעשות עסקים טובים, ולהרוויח עוד יותר יפה, מבלי להכניס את אצבעו למים קרים. כישוריו הם בשיטה. קחו למשל דוגמה קלאסית, כאשר לפני כמה שנים, "קנה" מיפעל גדול ב-100 מיליון שקל, זמן קצר לאחר מכן הנפיק מניות ב-300 מיליון שקל. הציבור קנה, והוא השאיר לעצמו את השליטה.

השיטה היא: לקנות חברות כדי שישמשו משקל לגיוס כספים מהקהל; קחו למשל את "קיסריה", "פיריון", "הבנק לסננות" ויש עוד. אותה ובהרבה הצלחה. לפחות במיקרואקונומיה, בגלל סיבות שונות, הולך ליח להנפיק את מניות החברה הרבה מעל ערכן הנכסי. בעלי המניות הרבה זה, העניין כדאי. בעלי המניות היום נתנו פרמיה לבעלים הוותיקים.